

SOSIAALI
ALAN
OSAAMIS
KESKUKSET
20
VUOTTA

Sote-uudistus
Etelä-Pohjanmaa

SeAMK

Vammaissosiaalityön klubin kannanotto

Esitämme, että hyvinvointialueen valmistelussa kiinnitetään huomiota seuraaviin seikkoihin:

- 1. Vammaispalveluiden valmistelun ei yksinomaan tule perustua kustannustehokkuuteen, vaan keskiössä tulisi olla palveluiden laatu sekä yksilön oikeudet.** Valmisteluvaiheessa on tärkeä huolehtia siitä, että lainsäädäntöä noudatetaan niin, että se mahdollistaa myös lainsäädännön toteutumisen palveluja tuottaessa.
- 2. Vammaisten henkilöiden osallisuus** tulee varmistaa hyvinvointialueen valmistelussa, päätöksenteossa sekä jatkossa hyvinvointialueen vammaissosiaalityössä/vammaispalveluissa. Tämä on mahdollista turvaamalla riittävät resurssit sekä välttämällä turhaa byrokratiaa. Lisäksi tarvitaan riittävää ymmärrystä ja osaamista liittyen erilaisiin vammoihin, toimintaa rajoittaviin tekijöihin sekä niiden arkisiin vaikutuksiin.
- 3. Vammaisneuvostojen sekä muiden vaikuttamistoimielinten roolia tulee korostaa.** Näillä vammaisia henkilöitä edustavilla toimielimillä tulisi olla aito mahdollisuus osallistua, esimerkiksi puhe- ja läsnäolo-oikeus valtuustossa ja olennaisissa lautakunnissa. Vammaisneuvostojen asiantuntijuu-
della tulisi olla vaikutuksia päätöksentekoon. Vammaisten henkilöiden osallisuus tulisi olla sisään leivottuna kaikissa vammaisia koskevissa asioissa, niiden käsittelyssä sekä päätöksissä, esimerkiksi kilpailutuksissa. Kilpailutusten kriteeristöä tulee kehittää niin, että laadullisilla tekijöillä sekä asiakkaan mielipiteellä on keskeinen sija. Olisi myös tärkeää nostaa yleiseen avoimeen keskusteluun myös valmisteilla olevia asioita, jolloin niihin olisi mahdollista ottaa kantaa.
- 4. Palveluohjaus on hyvin tärkeä osa asiakkaan palvelupolkua,** sen vuoksi myös vammaispalveluissa tulisi olla palveluohjausta. Palvelusuunnitteluprosessi tulisi käynnistyä asiakkaan näkemyksen selvittämisellä sekä hänen kuvaamilla tarpeilla ja toiveilla, nykyisessä palvelusuunnitelmassa tämä on jätetty viimeiseksi kohdaksi lomakkeella. Olisi myös tärkeää, että suunnitelmasta käy ilmi, että se on laadittu yhteistyössä ja molemmat osapuolet, myös asiakas on suunnitelman hyväksynyt. Suunnitelman tulee vastata asiakkaan tarpeita ja siihen tulee sitoutua yhdessä.
- 5. Olisi erittäin tärkeää luoda hyvinvointialueelle toimiva, saavutettava ja eri vamma-ryhmiä palveleva palautejärjestelmä,** joka mahdollistaisi vammaisten henkilöiden äänen kuulumisen.

6. Osaava ammattitaitoinen henkilöstö on vammaispalvelujen onnistumisen edellytys. Toivomme hyvinvointialueen vahvistavan alueen veto- ja pitovoimaa vammaispalveluissa työskentelevän henkilöstön näkökulmasta. Työntekijöiden vaihtuvuutta tulisi ehkäistä aktiivisilla toimenpiteillä. Palkkaus on yksi merkittävä vetovoimatekijä, mutta myös osoitus työn arvostuksesta. Työhön liittyvät järjestelyt ja reunaehdot sen tekemiselle täytyy olla sillä tasolla, että työtä on mahdollista tehdä eettisesti kestävästi. Tämä vaatii riittävää resurssointia ja kohtuullisia asiakasmääriä työntekijää kohden. Työntekijän tulee voida vaikuttaa omaan työhönsä sekä tehdä vaikuttavaa työtä. Työntekijän osaaamisesta tulee pitää huolta tarjoamalla lisäkoulutusmahdollisuuksia sekä mahdollisuutta tehdä kehittämistyötä. Erityisen tärkeää on kiinnittää huomiota johtamiseen, johdolla tulee olla myös substanssiosaamista, jolloin mahdollisuudet ymmärtää arjessa tapahtuvaa työtä lisääntyvät.

7. Vammaispalveluiden asiallinen resurssointi edellyttää myös päätöksentekijöiltä riittävää ymmärrystä vammaisalasta ja vammaispalveluista. Resurssoinnin perusteena tulisi hyödyntää esimerkiksi asiakassuunnitelmia, joiden avulla tulevia tarpeita voidaan ennakoida. On huomioitava, että päätöksenteko vammaisalalla on yksilöllistä ja tämä edellyttää soveltuvaa asiantuntemusta ja riittäviä resursseja.

Vammaissosiaalityön klubin osallistujat